

Nana Cajhen, Nevenka Drusany, Dragica Kapko,
Martina Križaj Ortar in Marja Bešter Turk

Slovenščina za vsak dan 9

**DODATNO GRADIVO K UČBENIKU
ZA SLOVENŠČINO V 9. RAZREDU OSNOVNE ŠOLE**

POSODOBLJENA IZDAJA

2.
IZDAJA

ROKUS

Klett

Glasovi slovenskega knjižnega jezika

4.

BESEDE, V KATERIH JE S ČRKO <i>E</i> ZAPISAN		
OZKI <i>E</i>	ŠIROKI <i>E</i>	POLGLASNIK

5.

BESEDE, V KATERIH JE S ČRKO <i>O</i> ZAPISAN	
OZKI <i>O</i>	ŠIROKI <i>O</i>

8.

ČRKO <i>L</i> SEM PREBRAL	
KOT <i>L</i>	NE KOT <i>L</i>

9.

ČRKO <i>V</i> SEM PREBRAL	
KOT <i>V</i>	NE KOT <i>V</i>

2. V slovenskem dinarskem kraškem svetu so kraške planote kraška polja in kraške jame.
V Sloveniji so najbolj znane Postojnska jama Taborska jama Križna jama in Škocjanske jame.
Kraške značilnosti so tudi presihajoča jezera reke ponikalnice uvale in vrtače ter burja.
Fižol bob grah in čičerika so stročnice.
3. Osvetljeni ekran na prenosnem telefonu moti obiskovalce v vaši bližini zato med predstavo ne pišite sporočil.
Vaše oblačilo naj bo čisto in urejeno da se bodo dobro počutili tudi ljudje okrog vas.
V vrsti do svojega sedeža stopajte obrnjeni z obrazom proti ljudem ki morajo zaradi vas vstati.
Kdor pozna pravila lepega vedenja ni nikoli v zadregi.
4. Preden vstopite v dvorano izključite prenosni telefon.
Pred vstopom v dvorano izključite prenosni telefon.
Ob prehladu raje ostanite doma.
Če ste prehlajeni raje ostanite doma.
5. Namesto da motite obiskovalce s šumenjem bombonov si kupite take brez ovoja.
Medtem ko so nastopajoči na odru ne klepetajte.
Kljub temu da vam predstava ni bila všeč nagradite nastopajoče s ploskanjem.
7. Ej v kateri dvorani je najina predstava?
Av stopili ste mi na nogo!
Joj oprostite!
Oh kako ubrano petje!
Olala kako lepa obleka!
8. Andrej izključi prenosni telefon.
Ti tudi meni je bila ta pesem najbolj všeč!
Gospa učiteljica katero predstavo si bomo ogledali?
Spoštovani gledalci in gledalke vljudno vas vabimo v Gallusovo dvorano.
10. Poglej Janez kateri film bo danes na sporedu.
Greš Rajko z nami na koncert?
Sedite gospa kamor želite.
Kaj menite gospod kritik o naši predstavi?
Kdo dragi učenci bi si upal intervjuvati režiserja te predstave?

13.

Na koncertu ob koncu leta bo nastopila tudi Dubravka Tomšič Srebotnjak svetovno znana slovenska pianistka.
Pretresljivo življenjsko zgodbo Alme Karlin bo ponovno obudila Polona Vetrlih priznana in priljubljena gledališka umetnica.
Delček praznovanja ob koncu zime na Sardiniji bo predstavil Žiga Koritnik priznani slovenski fotograf.
Nakup vstopnic po spletu vam omogoča Ivanka kartica Cankarjevega doma.

14.

Razstavo Lidije Osterc znane slovenske ilustratorke si boste lahko ogledali novembra.
Dubravka Tomšič Srebotnjak svetovno znana slovenska pianistka bo nastopila na koncertu ob koncu leta.
Polona Vetrlih priznana in priljubljena gledališka umetnica bo ponovno obudila pretresljivo življenjsko zgodbo Alme Karlin.
Žiga Koritnik priznani slovenski fotograf bo predstavil delček praznovanja ob koncu zime na Sardiniji.
Ivanka kartica Cankarjevega doma vam omogoča nakup vstopnic po spletu.

16.

Lutkovna predstava Male živali je namenjena otrokom starejšim od treh let. V naši knjižnici sem videl Dalmatinovo Biblijo natisnjeno leta 1584 v Wittenbergu na Nemškem.
Slovenski in avstrijski umetniki so si ogledali razstavo o varovanju narave pripravljeno v sodelovanju s Triglavskim narodnim parkom.
V Galeriji TR3 v Ljubljani je na ogled tradicionalna vsakoletna razstava fotografij prispelih na natečaj.

17.

V dvorani poimenovani po prvem slovenskem dramatiku bo danes izjemoma potekal festival gorniškega filma.
Otrokom starejšim od treh let je namenjena lutkovna predstava Male živali. Dalmatinovo Biblijo natisnjeno leta 1584 v Wittenbergu na Nemškem sem videl v naši knjižnici.
Razstavo o varovanju narave pripravljeno v sodelovanju s Triglavskim narodnim parkom so si ogledali slovenski in avstrijski umetniki.
Tradicionalna vsakoletna razstava fotografij prispelih na natečaj je na ogled v Galeriji TR3 v Ljubljani.

2.

IME	
STAROST	
	svetli, postriženi na krtačko
POSEBNOSTI NA OBRAZU	
	superge št. 44
NAJLJUBŠA HRANA	
	Sora pri Medvodah, kmetija
	mama, oče, štirje otroci
POKLIC	
PROSTI ČAS	

2.

Samo je prijazen in marljiv otrok, _____ je babica zelo ponosna nanj.

Kako dolgo te bom še morala prositi _____ uslugo?

Si _____, da postaneva prijatelja?

Danes je lepo vreme, _____ se je Samo pripeljal v šolo s kolesom.

Ne skrbi, _____ bo poskrbel naš blagajnik.

15.

Vesna je slovenski črnobeli/črno-beli/črno beli film.

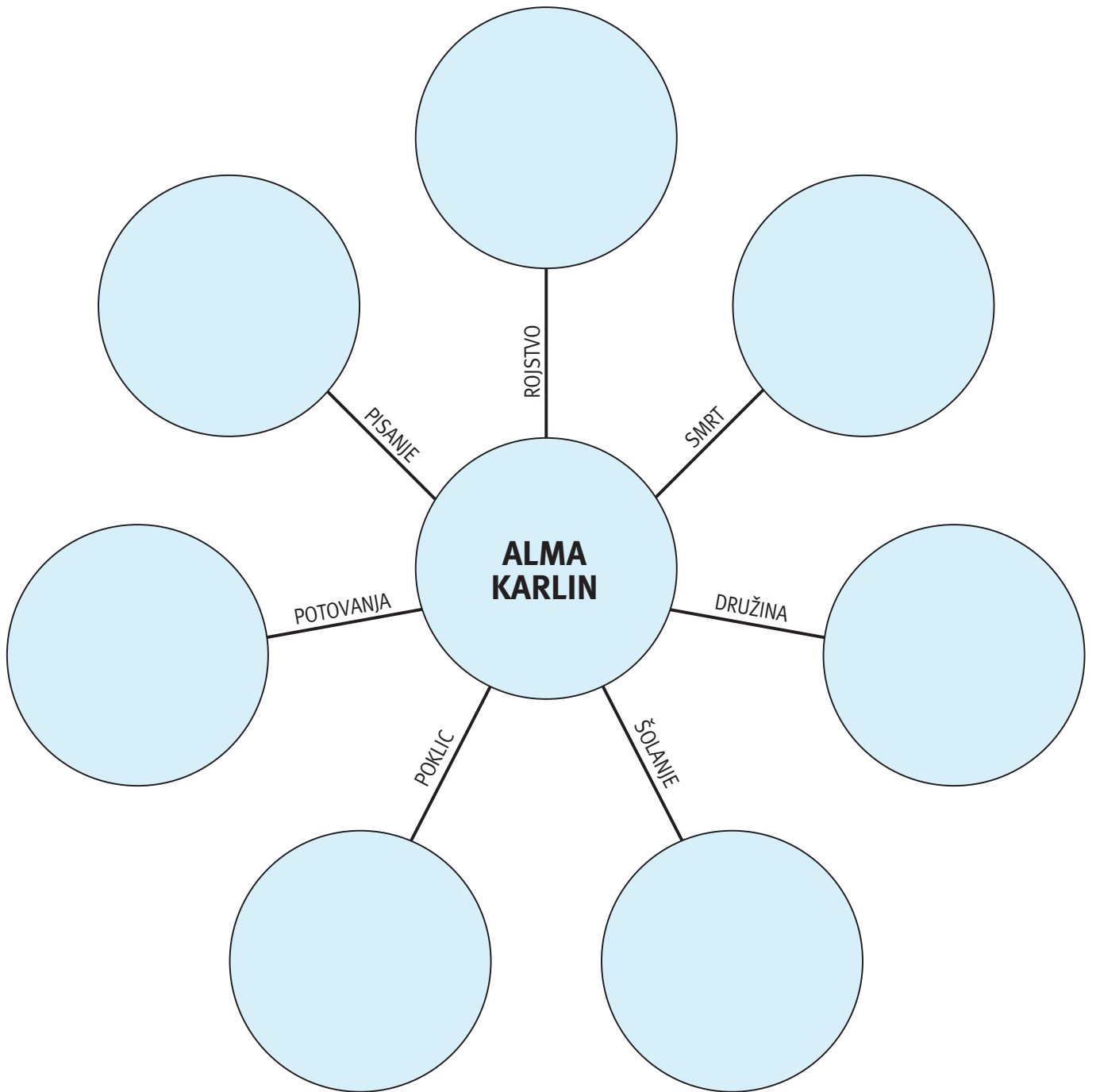
To je novi angleškoslovenski/angleško-slovenski/angleško slovenski slovar.

Na sporedu je nemškofrancoski/nemško-francoski/nemško francoski film.

Šola je vzgojnoizobraževalna/vzgojno-izobraževalna/vzgojno izobraževalna ustanova.

Portugalska zastava je rdečezelena/rdeče-zelena/rdeče zelena.

4.

4.

- ___ Jakob Aljaž, zaveden Slovenec, navdušen planinec, pisec, pesnik in skladatelj, se je rodil 6. junija 1845 v vasi Zavrh pod Šmarno goro.
- ___ Leta 1889 je Jakob Aljaž postal župnik v Dovjem. Od dovške občine je kupil vrh Triglava. Tam je po sporih in pravadah z Nemci 1895 zgradil Aljažev stolp. Njemu gre zahvala, da je Triglav ostal v slovenskih rokah.
- ___ Leta 1910 so postavili Aljažev dom II v Vratih. Ob tej priložnosti je Jakob Aljaž uglasbil Gregorčičevo pesem Oj z bogom, ti planinski svet.
- ___ Ko je bil star 77 let, je napisal svoje Spomine.
- ___ Leta 1895 je postavil Staničevo zavetišče pod vrhom Triglava in na Velikem Triglavu ploščo v spomin Valentinu Vodniku.
- ___ V družini je bilo devet otrok; Jakob je bil četrti. Mati Elizabeta je bila gospodinja, oče Anton pa ključar cerkve na Šmarni gori.
- ___ Leta 1866 je odšel na Dunaj študirat latinščino, grščino in staro slovenščino.
- ___ Umril je leta 1927 na Dovjem. Pred svojo smrtjo je zapisal: "Srečnega se čutim, da bo moje truplo počivalo v zemlji, ki sem jo tako ljubil."
- ___ Osnovno šolo je obiskoval v Smledniku, leta 1855 pa se je vpisal v ljubljansko realko. S prijatelji je hodil balinat na Grad, pozimi drsat na Trnovo, poleti pa plavat na Ljubljano. Med počitnicami je hodil na Blegoš, Kum, Krvavec in Storžič.
- ___ Leta 1883 je Bled obiskal avstro-ogrski cesar Franc Jožef I. Ko se je pripeljal v Lesce, so mu Aljaževi pevci (kljub nasprotovanju nemških baronov in grofov) zapeli slovensko pesem; s tem so želeli cesarju pokazati, da je Kranjska slovenska dežela. Cesar jih je nagovoril in pohvalil.
- ___ Leta 1867 je vstopil v semenišče in se preselil v Ljubljano. Tu je končal študij teologije.
- ___ V letih 1871–1880 je bil kaplan in ravnatelj štirirazrednice v Trziču. Tu je dosegel, da so gosposki sinovi začeli peti slovenske pesmi.
- ___ Leta 1896 je zgradil Triglavski dom na Kredarici. Ob odprtju so peli pesem Oj Triglav, moj dom; uglasbil jo je Aljaž.
- ___ V letih 1880–1889 je Aljaž župnikoval na Dobravi pri Kropi.
- ___ Istega leta (1896) so postavili Aljaževo kočjo v Vratih.

Sklepam in pojasnujem

1.

SKLEP/TRDITEV	POJASNILO/DOKAZ
<i>Triglav je najvišja slovenska gora.</i>	<i>Visok je 2.864 m.</i>

2.

Triglav je najvišja slovenska gora, _____ je visok 2.864 m.

Bohinjsko jezero je večje od Blejskega, _____ meri 3,3 km²,
Blejsko pa 1,5 km².

Postojnska jama je naša najdaljša kraška jama, _____ je dolga 19.555 m.

Mangartsko sedlo je najvišji slovenski cestni prelaz, _____ je na višini
2.055 m.

Izola je večja od Brežic, _____ ima 4.000 prebivalcev več kot Brežice.

V Sloveniji živi več Madžarov kot Italijanov, _____ je Madžarov okoli
8.500, Italijanov pa okoli 3.000.

4.

Aleš ni opravil vozniškega izpita, _____ je zapeljal skozi rdečo luč.

Aleš ni opravil vozniškega izpita, _____ je žalosten in potr.

Vesna je zaljubljena v Boruta, _____ je prijazen fant.

Vesna je zaljubljena v Boruta, _____ mu nenehno telefonira.

5.

Grintovec je visok 2.558 m, Skuta pa 2.532 m, _____ je Grintovec višji od Skute.

Primož je visok 182 cm, Rok pa 154 cm, _____ je Rok manjši od Primoža.

V Ljubljani živi okoli 350.000 ljudi, _____ je Ljubljana največje slovensko mesto.

Cerkniško jezero je večje od Bohinjskega, _____ je Cerkniško jezero največje slovensko jezero.

Vem, toda ne povem

1.

Odpeljali so se proti morju, _____ se jim je že na Vrhniku pokvaril avto.

Želeli smo iti v hribe, _____ je začelo deževati.

Ana bi rada obiskala Tino, _____ ne ve, kje stanuje.

Knjigo sem prebrala, _____ sem pozabila, kdo jo je napisal.

Klicala sem te, _____ me nisi slišal.

Nekaj mi je pripovedovala, _____ je nisem razumela.

Priredno zložene povedi

4.

Povedi iz enakovrednih stavkov so _____ zložene.

Drugi stavek v tako zloženih povedih vsebuje točno določeno vrsto podatka, in sicer:

– sočasno ali zaporedno dejanje,

– _____,

– stopnjevanje,

– pojasnilo/dokaz,

– _____ / _____,

– nasprotje ali

– _____.

Zato ločimo več vrst priredij, in sicer:

– vezalno,

– ločno,

– _____,

– pojasnjevalno,

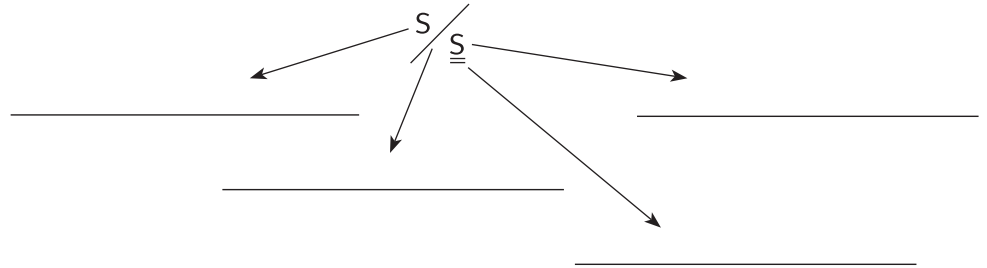
– sklepalno,

– protivno in

– _____.

Sestava dvostavčnih in večstavčnih povedi

1.

2.

Izliv reke v obliki trikotnika imenujemo delta, ker spominja na to grško črko.
 Na Arktiki in Antarktiki je voda tako mrzla, da zmrzuje.
 Plankton je osnovna hrana mnogih morskih živali, čeprav je zelo majhen.
 Hobotnica brizgne curek črnila, da bi preplašila napadalca.